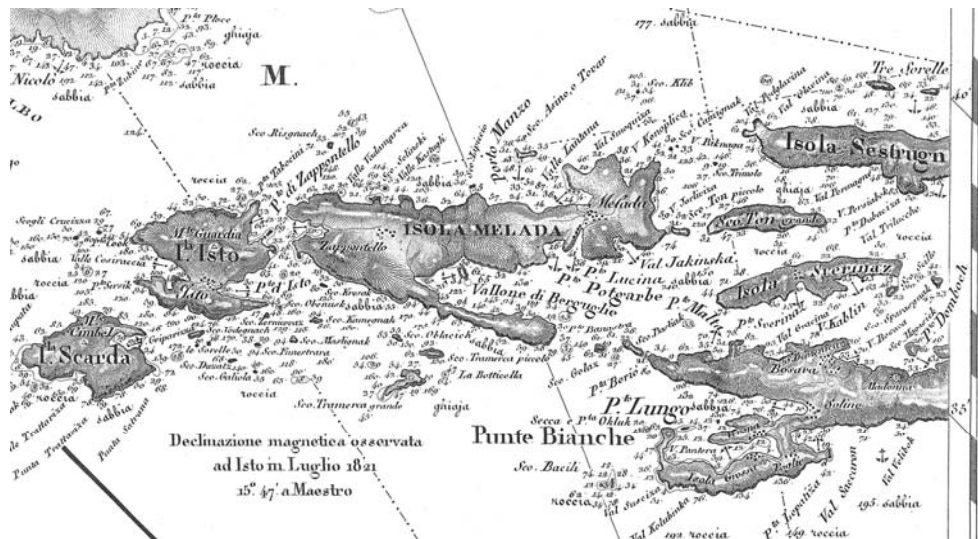
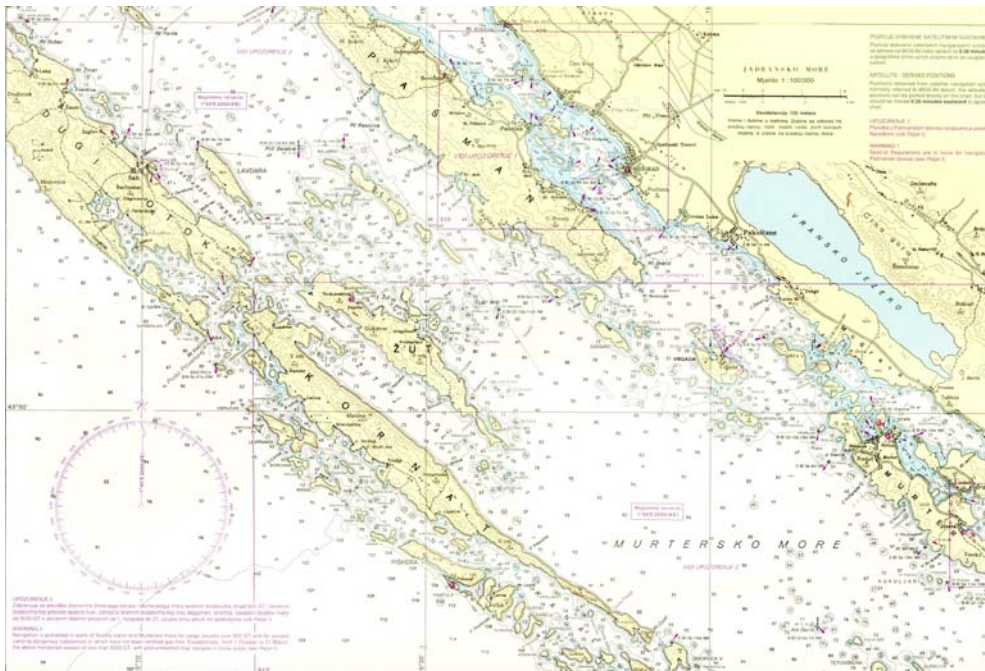

Sveučilište u Zadru
i
Hrvatsko geografsko društvo

**PRVO NACIONALNO ZNANSTVENO
SAVJETOVANJE O GEOGRAFSKIM IMENIMA**

Zadar i Krpanj
23.-24. listopada 2009.

Program

PRVO NACIONALNO ZNANSTVENO SAVJETOVANJE O GEOGRAFSKIM IMENIMA

23. listopada 2009.

Svečana dvorana Sveučilišta u Zadru, Obala kralja Petra Krešimira IV. 2, Zadar

09:00 Pozdravi predstavnika suorganizatora

Izlaganja: moderator Josip Faričić

09:15 Dunja Brozović Rončević, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje
Toponomastičko nazivlje između jezikoslovlja i geografije

09:30 Vladimir Skračić, Centar za jadranska onomatička istraživanja Sveučilišta u Zadru
Što je ispravno u toponomastici?

09:45 Ante Jurić, Centar za jadranska onomatička istraživanja Sveučilišta u Zadru
Nekoliko onomastičkih opažanja o pisanju geografskih imena u Hrvatskoj

10:00 Stanka uz piće dobrodošlice

Izlaganja: moderator Vladimir Skračić

10:30 Ankica Čilaš Šimpraga, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje
Etnici i ktetici – standardni jezik i stanje na terenu

10:45 Nikola Vuletić, Odjel za francuske i iberoromanske studije Sveučilišta u Zadru
Hrvatski egzonomi: nastanak i kriteriji zadržavanja/odbacivanja

11:00 Željko Hećimović, Zvonko Štefan i Željka Jakir, Hrvatski geodetski institut
Standardizacija geografskih imena

11:15 Željka Jakir i Željko Hećimović, Hrvatski geodetski institut
Prikazivanje geografskih imena u Google Earthu

11:30 Zvonko Štefan, Željka Jakir i Željko Hećimović, Hrvatski geodetski institut
Registar geografskih imena zasnovan na topografskoj karti mjerila 1:300 000

11:45 Damir Magaš, Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru
Postojeća geografska imena u odnosu na imena na kartama i planovima (primjer Vinjerca)

12:00 Borna Fürst Bjeliš, Geografski odsjek PMF-a u Zagrebu
Slike i mijene regionalnoga identiteta: geografska imena na kartama ranoga novoga vijeka (odabrani primjeri)

12:15 Lena Mirošević, Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru
Gradska toponimija kao nositelj kolektivnih identiteta
12:30 Rasprava

13:00 Stanka za ručak

Izlaganja: moderator Dunja Brozović Rončević

16:30 Ružica Vuk i Zoran Curić, Geografski odsjek PMF-a u Zagrebu
Geografska imena u nastavi geografije u osnovnim i srednjim školama

16:45 Ivana Crljenko i Mladen Klemenčić, Leksikografski zavod Miroslav Krleža
Strana geografska imena u leksikografskim izdanjima

17:00 Kristijan Juran, Centar za jadranska onomatička istraživanja Sveučilišta u Zadru
Problem ubikacije u istraživanjima povijesne i suvremene toponimije

17:15 Josip Faričić, Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru
Neki geografski aspekti proučavanja toponima

17:30 Rasprava

19:30 Večera za sudionike savjetovanja

24. listopada 2009.

Krapanj

9:00 Polazak iz Zadra (Foša)

A) Okrugli stol o geografskim imenima

Okvirne teme:

- nacionalno povjerenstvo za geografska imena
- interdisciplinarna toponomastička istraživanja
- jezikoslovna standardizacija geografskih imena
- uloga jezikolovaca, geodeta i geografa pri izmjeri
- drugo znanstveno savjetovanje o geografskim imenima
- zaključci

B) Terenski obilazak

- usporedba toponima na topografskim i pomorskim kartama s podacima stanovnika/korisnika prikazanog prostora
- problemi terenskog istraživanja toponimije
- obilazak cijelog otoka
- posjet zbirci kulturne baštine u franjevačkom samostanu
- posjet zbirci spužvarstva i ronilaštva

SAŽETCI IZLAGANJA

Dunja Brozović Rončević
Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje

Toponomastičko nazivlje između jezikoslovlja i geografije

Toponimi, kao postojani orijentiri u prostoru i vremenu, oduvijek su predmetom istraživanja i povjesničara, i geografa, i kartografa i mnogih drugih istraživača. Međutim, iako je onomastika neprijeporno izrazito interdisciplinarna znanost, ona je, kao i toponomastika koja joj je sastavnicom, u prvome redu jezikoslovna disciplina. Toponimi ili zemljopisna imena, vlastita su imena, riječi koje se kao i osobna imena „pišu velikim slovom“, a proučavanjem riječi, njihove strukture, podrijetla i značenja bavi se jezikoslovlje. U radu će se na primjeru analize nekolicine konkretnih primjera različite uporabe toponomastičkoga nazivlja među geografima (i geodetima) i jezikoslovcima upozoriti na nužnost ujednačivanja toponomastičke terminologije. Uporaba i definicije pojedinih naziva analizirat će se na primjerima onomastičke terminologije izrađene u okviru terminološke radne skupine ICOS-a (International Council of Onomastic Sciences) i terminološke radne skupine UNGEGEN-a (United Nations Group of Experts on Geographical Names) te usporediti s nazivljem koje se tradicionalno rabi u hrvatskoj onomastici.

Vladimir Skračić

Centar za jadranska onomastička istraživanja Sveučilišta u Zadru

Što je ispravno u toponomastici?

Onomastika je nepreskriptivna jezična disciplina čiji su predmet izučavanja vlastita imena. U geografskom imenovanju stvarnosti ona se nazivaju toponimi. Toponimi se na svim jezičnim razinama (fonološkoj, morfološkoj i sintaktičkoj) ponašaju kao i jedinice općega leksika. Budući da nam imena dolaze s raznih izvora (domaćih i stranih, povijenih i suvremenih, standardnojezičnih i dijalekatskih), potrebno je postići minimalni konsenzus oko njihove upotrebe. Instrument za takav konsenzus bilo bi jedno nacionalno onomastičko tijelo koje bi okupilo sve zainteresirane strane u davanju i korištenju imena. Iako nema jednoznačnog odgovora na pitanje što je ispravno u onomastici, ovo bi nas tijelo moglo voditi smjerom konzistentnog, i, za sve sudionike u ovom poslu, obvezujućeg jezičnoga ponašanja.

Ante Jurić

Centar za jadranska onomastička istraživanja Sveučilišta u Zadru

Nekoliko onomastičkih opažanja o pisanju geografskih imena u Hrvatskoj

Poglavlja o bilježenju geografskih imena u hrvatskoj su jezikoslovnoj praksi sadržana jedino u pravopisnim priručnicima. Onomastički su radovi, uz nekoliko iznimki, u pravilu lišeni balasta raspravljanja o pravopisnoj problematici. Pravopisni priručnici propisuju jezičnu normu, a jezična norma često nije utemeljena na znanstveno utvrđenim jezičnim činjenicama. Da je u RH to doista tako, najbolje pokazuje stupanj neutemeljenosti i nedosljednosti u pisanoj uporabi zemljopisnih imena (toponima) na svim razinama, od rječnika i pravopisnih priručnika do službenih dokumenata i prometnih znakova, pa čak i do znanstvenih radova. Neznanstveni odnos prema ovome primarno jezičnom pitanju, od strane najodgovornijeg dijela znanstvene javnosti, dakle jezikoslovaca u najširem smislu, rezultirao je guranjem problema isključivo prema sferi jezičnog zakonodavstva i lišio ga, u velikom broju slučajeva,

svake utemeljenosti u onomastičkoj stvarnosti. Ovo je izlaganje tek skroman doprinos u prilog „vraćanja diteta materi“, nakon kojega će se, nadamo se, problemima vezanim uz toponime baviti primarno (top)onomastičari, a nakon njih i svi ostali zainteresirani, uz iznimku političara.

Ankica Čilaš Šimpraga
Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje

Etnici i ktetici – standardni jezik i stanje na terenu

U hrvatskom jezikoslovlju nedostaje rječnik etnika i ktetika, kako hrvatskih tako i stranih, tj. ne postoji preskriptivni priručnik koji bi nas oslobodio dvojba pri izboru različitih likova etnika i ktetika. No prije nego što se takav rječnik napiše trebat će uskladiti načelna stajališta o standardizaciji tih leksema, koja su se od početka pisanja Akademijina *Rječnika hrvatskoga ili srpskoga jezika* do danas mijenjala u smjeru od poštokavljivanja neštokavskih imena i odnosnih pridjeva do stajališta da se treba dati prednost liku koji se upotrebljava u naselju na koje se etnik i ktetik odnose. U ovom izlaganju bit će riječi o suvremenome standardološkom stajalištu, ponajviše na primjerima s kajkavskoga područja.

Nikola Vuletić
Odjel za francuske i iberoromanske studije Sveučilišta u Zadru

Hrvatski egzonomi: nastanak i kriteriji zadržavanja/odbacivanja

Egzonomi se obično definiraju kao geografska imena koja se u nekom jeziku upotrebljavaju za referent izvan područja na kojem se taj jezik govori, a razlikuju se od imena koji je u uporabi u jeziku koji se govori na tom području. Ti specifični toponimi uobičajeni su rezultat kulturnih i jezičnih dodira, a osobito su česti u jezicima koji se govore na područjima gdje su takvi dodiri bili intenzivni. Autor raspravlja o hrvatskim egzonomima, vremenu i kontekstu njihova postanka, razlozima uslijed koji su neki od njih opstali do danas (npr. Beč, Rim), a drugi se izgubili iz uporabe (npr. Jakin, Požun) te o njihovoj funkciji u hrvatskom geografskom nazivlju.

Željko Hećimović, Zvonko Štefan i Željka Jakir
Hrvatski geodetski institut

Standardizacija geografskih imena

Standardizacija geografskih imena je proces koji prepoznaje važnost geografskih imena u komunikaciji i gospodarskom razvoju. Ona reflektiraju povijesni i kulturni razvoj pojedinog područja. United Nations Group of Experts on Geographical Names (UNGEGN) je krovna organizacija za standardizaciju geografskih imena koja je osnovana krajem 50-tih godina prošlog stoljeća s motivom standardizacije geografskih imena na kartama. UNGEGN radi na unapređivanju standardizacije geografskih imena na globalnom i lokalnom nivou. Standardizacija geografskih imena je kompleksan proces koji uključuje stručnjake različitih područja (geografi, kartografi, lingvisti, povjesničari, planeri i dr.). Geografska imena su dio nacionalne infrastrukture prostornih podataka. EuroGeoNames je europski, regionalni projekt koji povezuje nacionalne registre geografskih imena na području Europe. Realizacija EU Infrastructure for Spatial Information in Europe (INSPIRE) direktive definira infrastrukturu prostornih podataka u Europi i tretira geografska imena kao zasebnu klasu podataka.

Željka Jakir i Željko Hećimović
Hrvatski geodetski institut

Prikazivanje geografskih imena u Google Earthu

U radu je predočeno prikazivanje geografskih imena u Google Earth aplikaciji. Da bi se imena mogla prikazati u Google Earthu mora ih se prethodno obraditi i definirati u Keyhole Markup Language (KML) formatu Open Geospatial Consortiuma (OGC). Za kodiranje znakova je korišten Unicode Transformation Format (UTF). Pridruživanje atributa imenima je izvršeno Feature Manipulation Engine programom. Geografska imena su razvrstana po slojevima, a kartografska vizualizacija je definirana za pojedini sloj. Atributi geografskih imena su prikazani kroz Google Earth description baloon. Zbog jednostavnosti implementacije korisničkih podataka i višestruke primjenjivosti Google Earth je moćno sredstvo vizualizacije geografskih imena.

Zvonko Štefan, Željka Jakir i Željko Hećimović
Hrvatski geodetski institut

Registar geografskih imena zasnovan na topografskoj karti mjerila 1:300 000

Registar geografskih imena je sustavni popis geografskih imena izvedenih iz geografskih objekata s indikacijom o njihovom položaju, klasifikaciji i ostalim atributima. Geografska imena nisu samo dio karte, već i važno komunikacijsko sredstvo za orijentaciju u prostoru. Karakteriziraju povijesni i kulturni razvoj pojedinog područja. Registar je izrađen na osnovu topografske karte u mjerilu 1 : 300 000 (300k), a koja se sastoji od 14 listova. Registar sadrži 5238 geografskih imena. Imena su podijeljena i razvrstana u šest objektnih grupa, četrdeset jednu objektnu vrstu i trinaest objektnih podvrsta. U registru je najveći broj naselja. Imena naselja su ažurirana na osnovu službenih registra: Registar prostornih jedinica, Imenik naselja Republike Hrvatske i Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj.

Damir Magaš
Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru

Postojeća geografska imena u odnosu na imena na kartama i planovima (primjer Vinjerca)

Toponimija odnosno geografska imena Vinjerca, kao i većinom imena pripadajućih prostora preko 6 tisuća hrvatskih naselja, vrlo je bogata i njezino upoznavanje, kao i upoznavanje govora traži šira i opsežnija proučavanja. Pripadajuća poznata imena koja su već za potrebe monografije Vinjerac (1999.) ustanovljena i ubicirana uspoređivanjem raznih topografskih zemljovida, mjerničkih i drugih planova te kroz iskaze mještana ukazuju na njihovu brojnost, raznolikost, genezu njihova nastanka, na vezanost prvenstveno na topografsku osnovu (geomorfološku, hidrogeografsku, fitogeografsku i sl.) i sl. Svjedoče međutim i o hrvatstvu Vinjerca, premda je manji broj predliburnskoga, liburnskog ili romanskog podrijetla. Usko su vezana za stočarsko, poljodjeljsko, ribarsko i pomorsko korištenje kopna i mora, vjerno odražavaju nekadašnji i sadašnji biljni pokrov, krške oblike, obilježja geomorfologije, vode, tla, vlasničke odnose itd. Dosad je sakupljeno oko 300 toponima, premda bi se detaljnim istraživanjima i anketiranjem vjerojatno mogli saznati još poneki. Na starijim i suvremenim zemljovidima moguće je naći tek manji dio ovih imena, što je i logično, posebice uzevši u obzir pojedina sitna mjerila, kada je moguće prikazati samo najvažnija i najpoznatija imena. Nije, međutim, opravdana pojava grešaka, čega ima i kod

drugih naselja i prostora. Ujedno, na mjerničkim planovima krupnih mjerila, i ovog ali i mnogih drugih naselja, odnosno prostora naselja, u Hrvatskoj, trebala bi se naći brojnija, preciznije locirana i s manje grešaka unesena toponimija što bi trebalo biti rezultat zajedničkog rada geografa, geodeta i toponomastičara sa stanovništvom na terenu i u izradbi karata i planova.

Borna Fürst Bjeliš
Geografski odsjek PMF-a u Zagrebu

Slike i mijene regionalnoga identiteta: geografska imena na kartama ranoga novoga vijeka (odabrani primjeri)

Geografska imena na karti, kao dio njezina sadržaja, jednako su toliko vezana uz nevidljivi društveni svijet i ideologiju, kao i uz pojave koje se mogu vidjeti i mjeriti u prostoru. Karte, shvaćene na taj način, su slike, nositelji značenja, poruka i percepcija svijeta, kako pojedinog kartografa, tako i općih društvenih i kulturnih vrijednosti. Na temelju analize geografskih imena na kartama ranoga novoga vijeka, moguće je pratiti kako su specifične društvene okolnosti izravno utjecale na percepciju i oblikovanje pojedinih regionalnih identiteta. Njihovi tvorbeni elementi bremeniti su različitim značenjima odgovarajućima „trenutku“ vremena, te različitim odnosima između pojedinih slika prostora: razlikovanje socijalnih grupacija, vjeroispovijesti, te razumijevanje nestalnosti granica s jedne strane i kontinuiteta teritorijalnosti s druge strane. Analiza se temelji na kartografskom fondu zbirki Hrvatskog državnog arhiva, Nacionalne i sveučilišne biblioteke, Hrvatskog povijesnog muzeja, te brojnih objavljenih faksimila.

Lena Mirošević
Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru

Gradska toponimija kao nositelj kolektivnih identiteta

Geografska imena ili toponimi odražavaju suživot s prostorom, kojega je čovjek poradi različitih oblika gospodarskoga i društvenoga iskorištavanja nastojao što bolje upoznati, u njemu se orijentirati i djelovati. Imenovanje fizičko-geografskih i socio-geografskih objekata u prostoru ukazuje na historijsko-geografski kontinuitet naseljenosti prostora kao i na pripadnost prostora određenom narodu. Pri tome fizička dimenzija prostora/mjesta u društvenim odnosima poprima simboličko shvaćanje tj. semiotičko značenje koje proizlazi iz vezanosti za prostor. Vezanost za prostor ili osjećaj za mjesto ima presudno značenje u stvaranju osobnih i kolektivnih identiteta ljudi koji u njemu žive.

U konstituciji identiteta bitna značajka je procesualnost, odnosno ljudsko djelovanje i međudjelovanje na skupnoj i pojedinačnoj razini. Jedna od sfera ljudskih odnosa je identificiranje s prostorom i to na različitim razinama prostorne vezanosti od makrorazine (globalne i nacionalne) do *mikrorazine* (lokalne). Povezanost se stvara sa specifičnim mjestima kao što su ulice i trgovi ili rive u primorskim mjestima. Stoga su imena ulica i trgova simboli koji izražavaju društveni idenitet na način da hodonimi predočavaju duhovno značenje.

Na primjeru hodonima grada Zadra pokušava se isčitati jačina izraženosti nacionalnog, regionalnog i lokalnog identiteta. Kvantitativno-statističkom metodom analiziraju se zadarski hodonimi iz socijalističkog razdoblja (1981. godina) i razdoblja nakon stjecanja hrvatske neovisnosti (2009.godine). Pri tome treba imati na umu arbitražni karakter političkih tijela

koja su imenovala ulice i trgove odgovarajućom uredbom što dijelom isključuje spontanost između imenodavca i geografskog objekta (referenta) kojemu se dodjeljuje ime.

Ružica Vuk i Zoran Curić
Geografski odsjek PMF-a u Zagrebu

Geografska imena u nastavi geografije u osnovnim i srednjim školama

U nastavi geografije u osnovnim i srednjim školama Republike Hrvatske javlja se nekoliko problema. Jedan od problema je neujednačena uporaba geografskih imena: u udžbenicima, geografskim atlasima, u geografskoj periodici, dopunskim nastavnim sredstvima, a posljedica je različito usvajanje pojmova u nastavi geografije u osnovnim i srednjim školama te kasnije u visokoškolskoj nastavi i u životu. Nažalost, ne postoji ni standardizirana geografska terminologija.

Učenici bi trebali usvojiti određeni broj pojmova u pojedinim ciklusima obrazovanja, ali i geografska imena za pojmove (toponime) i termine (nazive). U nastavnom planu i programu geografije za osnovne škole (MZOŠ, 2006) u ključne pojmove ubrojani su i toponimi. Primjeri: Euroazija, Sahel (NPP, 296), Ande, Amazonija (NPP, 297), Beneluks, Europort (NPP, 299), Ruhrstadt (NPP, 300), Jadranska turistička regija, JANAF (NPP, 302). Takav pristup u ključnom dokumentu za nastavu geografije u osnovnim školama nameće potrebu njegove revizije u tom segmentu (ali i u drugim segmentima). Dobar primjer pristupa geografskoj terminologiji i geografskom nazivlju je Učni načrt za geografiju – Program osnovnoškolskega izobraževanja (Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2003). Taj dokument za svaku nastavnu cjelinu uz geografske pojmove sadrži i geografska imena.

Nastavni program geografije za srednje škole sadrži samo nastavne sadržaje, bez obrazovnih postignuća, terminologije i geografskog nazivlja. Stoga je u srednjoškolskim udžbenicima još veće „šarenilo“ geografskih imena.

U udžbenicima i atlasima nisu primijenjeni zaključci i preporuke Konferencije UN-a za geografska imena, a posebno je izražen problem u pisanju oronima, hidronima (npr. Chang Jiang/Jangce), etnonima (npr. Sani/Bušmani, Khoikhoi/Hotentoti), domicilionima (Tswane/Pretoria, Mumbai/Bombay, Chennai/Madras). Još je izraženiji problem podomaćivanja egzonima. Kako bi se izbjegle pogreške u usvajanju egzonima, nužna je standardizacija.

Zbog navedenih i drugih problema, predlažemo (podržavamo) imenovanje nacionalnog povjerenstva za geografska imena i potpovjerenstva za geografska imena i terminologiju u nastavi geografije u osnovnim i srednjim školama. Zaključci povjerenstva (ili povjerenstava) trebali bi biti prezentirani na mrežnim stranicama Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru, Geografskog odsjeka PMF-a u Zagrebu te na mrežnim stranicama Hrvatskog geografskog društva. Tako bi bili dostupni širem krugu korisnika (nastavnicima, učenicima, autorima udžbenika, nakladnicima, recenzentima, medijima, ...).

Ivana Crljenko i Mladen Klemenčić
Leksikografski zavod Miroslav Krleža

Strana geografska imena u leksikografskim izdanjima

Leksikografska izdanja, napose ona općega tipa (opća enciklopedija, geografski atlas), obuhvaćaju velik broj stranih geografskih imena. Ona se pojavljuju kao zasebne natuknice, ali i kao pojmovi u tekstu drugih natuknica, odnosno kao sastavni dijelovi geografskih i tematskih zemljovida. Između pojedinih vrsta geografskih imena postoje

razlike u načinu pisanja. Primjerice, imena država donose se u kroatiziranom obliku, dok se imena gradova nastoje donositi u izvornom obliku. Razlike postoje i s obzirom na jezik iz kojeg pojedina imena potječu. U izlaganju će se na temelju primjera iz recentnih hrvatskih leksikografskih priručnika nastojati ukazati na prevladavajuću praksu u nas, ali i na razlike koje postoje između pojedinih leksikografskih izdanja. Osobito će se istaknuti nedosljednosti kod pisanja egzonima – posebne skupine geografskih imena koja se upotrebljavaju u nekom jeziku za geografske objekte što se nalaze izvan područja na kojem se taj jezik govori, a razlikuju se od oblika koji se upotrebljavaju na autohtonom jeziku ili jezicima države kojoj ti objekti pripadaju.

Kristijan Juran

Centar za jadranska onomatička istraživanja Sveučilišta u Zadru

Problem ubikacije u istraživanjima povijesne i suvremene toponimije

Poznato je da se mnogi znanstvenici koji proučavaju povijesne izvore, osobito povjesničari, arhivisti, arheolozi, povjesničari umjetnosti i lingvisti, u svojim istraživanjima često susreću s problemom ubikacije nepoznatih odnosno u današnjem jeziku izgubljenih ili neprepoznatih toponimskih likova. S druge strane, manje je poznato da toponomastičari koji popisuju i objavljuju suvremenu toponimijsku građu, također imaju poteškoća s ubikacijom, doduše u bitno drukčijim metodološkim okvirima i u znatno manjem broju nego što je to slučaj s povijesnom građom. U ovome će se izlaganju općeniti aspekti i problemi ubikacije povijesnih i suvremenih toponimskih likova promatrati kroz prizmu konkretnih primjera iz dosad prikupljenih povijesnih i suvremenih toponomastičkih korpusa, poglavito onih koji pripadaju šibenskom kopnenom i otočnom prostoru.

Josip Faričić

Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru

Neki geografski aspekti proučavanja toponima

Geografska imena kao dio jezične baštine svjedoče o kompleksnom društveno-gospodarskom razvitku određenog prostora. Geografi mogu toponime proučavati s historijsko-geografskog, regionalno-geografskog, kulturno-geografskog, demogeografskog i kartografskog aspekta. Geografska imena ili toponimi odražavaju suživot s prostorom, kojega je čovjek poradi različitih oblika gospodarskoga i društvenoga iskorištavanja nastojao što bolje upoznati, u njemu se orijentirati i djelovati. Pri prostornoj orijentaciji nemjerljivo je značenje ima (pre)poznavanje objekta u prostoru na koji se odnosi odgovarajuća radnja. To zapravo znači da je potrebno obaviti identifikaciju geografskog objekta koji ima odgovarajuće ime. Često se pojedini istovrsni objekti međusobno razlikuju po nekom detalju, a geografsko ime ima funkciju sažetoga jezičnog opisa koji na najbolji mogući način u jezičnoj komunikaciji i prostornoj orijentaciji zamjenjuje (prekomjernu) deskripciju.

Kvantitativna i kvalitativna obilježja toponima ovise o brojnim geografskim obilježjima, posebice o gustoći naseljenosti i promjeni društveno-gospodarskih funkcija određenog prostora. U gusto naseljenim prostorima te u prostorima intenzivnoga društveno-gospodarskog vrjednovanja (npr. plodne obradive površine, dijelovi obale pogodni za odvijanje različitih gospodarskih djelatnosti, položaji povoljni za trajno nastanjivanje ili za motrenje i obranu i sl.) toponimi su gusto raspoređeni, dok je prostorni raspored toponima rjeđi u slabije naseljenim ili nenaseljenim područjima te u područjima u kojima su se

gospodarske aktivnosti odvijale manjim intenzitetom ili ih, poradi različitih okolnosti (nedostupnost, ograničena fizičko-geografska osnova i sl.), nije uopće bilo.

Geografska su imena u izravnoj vezi s funkcionalnim promjenama u prostoru. Procesi depopulacije i deagrarizacije brdsko-planinskog i otočnog prostora duboko su se odrazili i na toponimiju. Sa smanjenjem broja stanovnika u tim se područjima ujedno smanjuje i broj izvornih govornika, tj. korisnika toponima pa se geografska imena, ukoliko nisu popisana, postupno gube u nepovrat. To se ponajprije odnosi na geografska imena manjih prostornih cjelina, koji su najprije izloženi nestajanju iz govornoga jezika. Jezikoslovac P. Šimunović (2005.) je s pravom istakao da zemljopisna imena pripadaju hrvatskim najugroženijim spomenicima. Radi se uglavnom o toponimima pojedinih predjela namijenjenih agrarnoj valorizaciji. Stanovništvo koje ih koristi je sve starije i malobrojnije, a mlađe stanovništvo gubi neposredan kontakt čak i sa svojom privatnom imovinom, koja se zapušta i prepušta prirodnoj sukcesiji biljnoga pokrova. Ruralni krajolik znatno se preobražava, obradive površine zamjenjuje makija te manji šumarci dok se u periferiji gradova agrarni prostor prenamjenjuje u područje razvoja industrije, turizma, stanogradnje i dr. U depopuliranim prostorima kapilarna prometna infrastruktura zarasta, pa je dostupnost brojnih predjela sve manja. U situaciji kada su na topografskim i pomorskim kartama brojna geografska imena zabilježena pogrešno, na nekim kartama određeni toponimi čak i u više likova sasvim je izgledno da će taj dio nacionalnoga jezičnog blaga iščeznuti i da će ga samo dijelom zamijeniti neki novi toponimski likovi.